

T Á J É K O Z T A T Ó *
*az államháztartás központi alrendszerének
2017. június végi helyzetéről*

2017. július

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

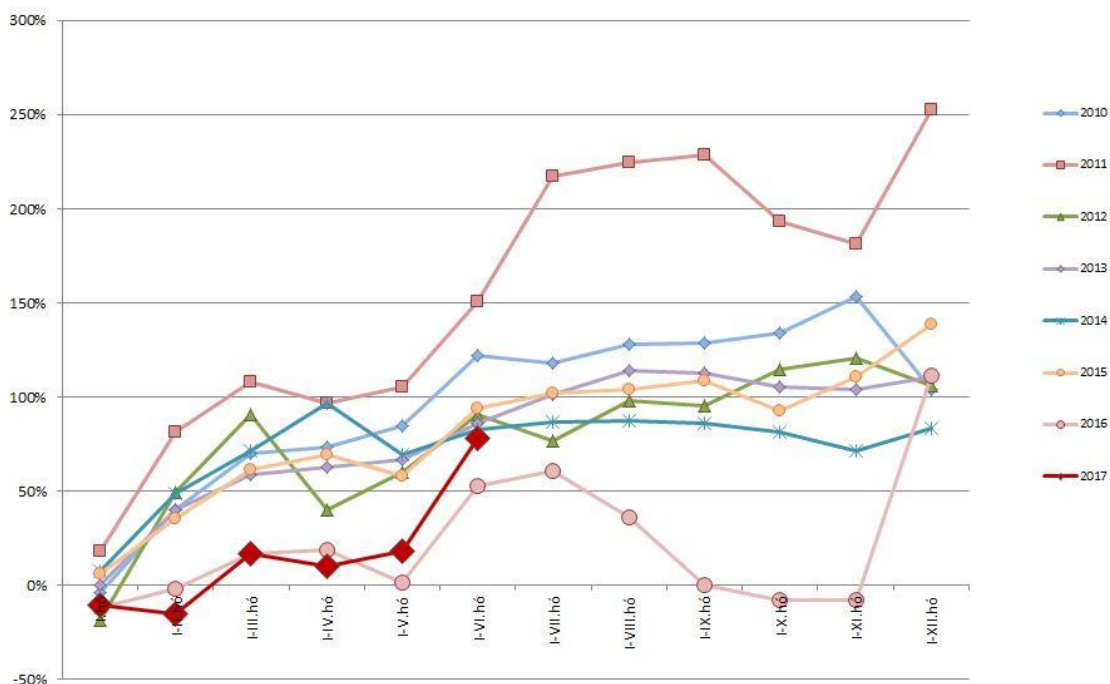
Főként az egyre nagyobb számú nyertes uniós projektek finanszírozásának, az aktuálissá vált kamatkidadások, illetve a lakásépítési támogatások felfutásának eredményeként az államháztartás központi alrendszerének halmozott hiánya az év első felében 911,2 milliárd forintot tett ki. A hiány alakulása a tervezettnél megfelelő, az uniós módszertan szerinti 2,4%-os hiánycél pedig biztonsággal teljesíthető.

Ezen belül a központi költségvetés 902,4 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 110,5 milliárd forintos deficittel zártak, az elkülönített állami pénzalapok pedig 101,7 milliárd forintos többletet értek el. Tavaly ilyenkor az államháztartás központi alrendszere 402,1 milliárd forintos halmozott hiányt mutatott. Csak az idei év június hónapját tekintve azt látjuk, hogy 697,9 milliárd forintos hiány keletkezett.

A vizsgált időszak kiadásait tekintve három fő tényező emelhető ki. Idén jelentősen növekedtek a kedvezményezettek számára az uniós pályázatokat hazai forrásból megelőlegező kifizetések, elérve a 1046,2 milliárd forintot. Mivel tavaly ilyenkor ez 467,4 milliárd forint volt, ez is egyértelműen jelzi, hogy reális a 2017-re kitűzött fejlesztéspolitikai célok elérése. Azonban fontos megjegyezni, hogy a költségvetésbe beérkező uniós bevételek nagyságrendje az uniós kifizetésektől továbbra is lényegesen elmarad. Az előző évhez képest dinamikusan emelkednek a lakásépítési támogatások, ami a Kormány otthonteremtési politikájának sikerességét igazolja. Végül a kamatkidadásokat érdemes kiemelni, hiszen júniusban több kötvénysorozatnál is aktuálissá vált a kamatok kifizetése.

A bevételi oldalra pillantva az mondható el, hogy a foglalkoztatáshoz kapcsolódó bevételeknél (személyi jövedelemadó és a kapcsolódó járulékok) magasabb a teljesülés. Miután egyre népszerűbb a kisadózók tételes adója (kata), ezen a soron ugyancsak növekedés tapasztalható. A Kormány meghozott foglalkoztatáspolitikai intézkedéseinek (tavaly novemberi béremelési és adócsökkentési megállapodás) köszönhetően egyre több embernek van munkája, ezzel együtt hónapról hónapra emelkednek a reálbérek, több pénzt hagyva a családok pénztárcájában. Ez ösztönzőleg hat mind a fogyasztás bővülésére, mind pedig a megtakarítások növekedésére, ami együttesen jelzi a hazai életszínvonal pozitív alakulását.

A központi alrendszer egyenlege az előirányzat százalékában

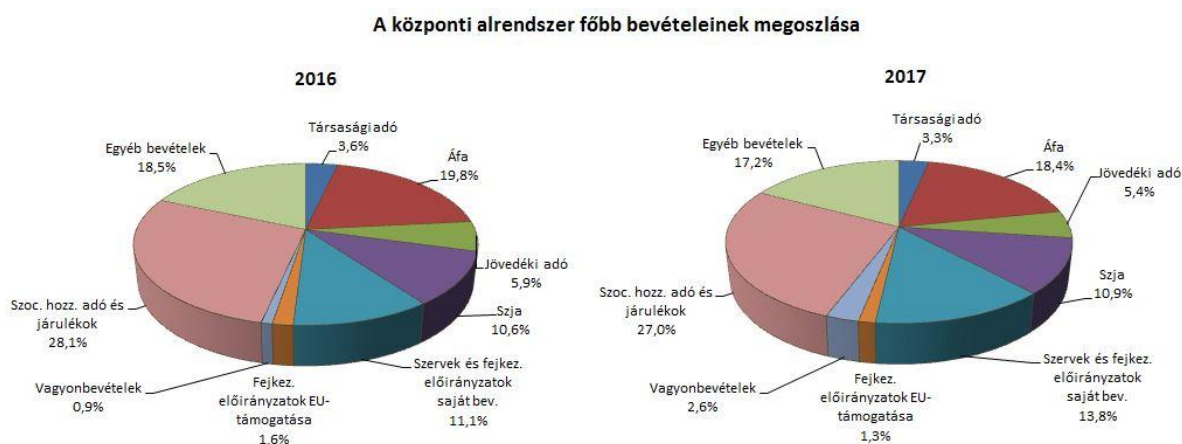
Az államháztartás központi alrendszerének 2017. június végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2016. évi előzetes tény milliárd forintban (1)	2016. I-VI. hó tény milliárd forintban (2)	előzetes tény=100% Index (%) (2/1)	2017. évi törvényi módosított előirányzat milliárd forintban (1)	2017. I-VI. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat=100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-771,6	-514,9	66,7	-1 200,9	-902,4	75,1
bevétel:	12 404,5	5 006,6	40,4	11 962,8	5 585,2	46,7
kiadás:	13 176,1	5 521,5	41,9	13 163,7	6 487,6	49,3
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	-1,5	65,6		34,5	101,7	294,8
bevétel:	615,4	322,9	52,5	651,5	349,2	53,6
kiadás:	616,9	257,3	41,7	617,0	247,5	40,1
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-75,2	47,2		0,0	-110,5	
bevétel:	5 135,4	2 563,8	49,9	5 253,4	2 524,2	48,0
kiadás:	5 210,6	2 516,6	48,3	5 253,4	2 634,7	50,2
Egyenleg összesen	-848,3	-402,1	47,4	-1 166,4	-911,2	78,1
bevétel:	18 155,3	7 893,3	43,5	17 867,7	8 458,6	47,3
kiadás:	19 003,6	8 295,4	43,7	19 034,1	9 369,8	49,2

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2017. június végi 8458,6 milliárd forintot kitevő bevételei az előző év azonos időszakához képest 565,3 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy jelentősen növekedtek a személyi jövedelemadóból, a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból, valamint a kisadózók tételes adójából származó bevételek. Mindezek mellett lényegesen magasabb összegben teljesültek az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések (döntő részben a termőföld-értékesítési bevételek), az uniós támogatások utólagos megtérítése, valamint a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételei is.

A bevételek közül a **társasági adóból** az év első hat hónapjában 280,4 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszakának értékétől 1,5 milliárd forinttal maradt el. A bevételek előző évhez viszonyított elmaradásában szerepet játszik a 2017-től hatályos, egységesen 9%-os adókulcs alapján meghatározott, korábbinál alacsonyabb adóelőleg-kötelezettség, melyet ellensúlyoznak a kedvező gazdasági folyamatok.

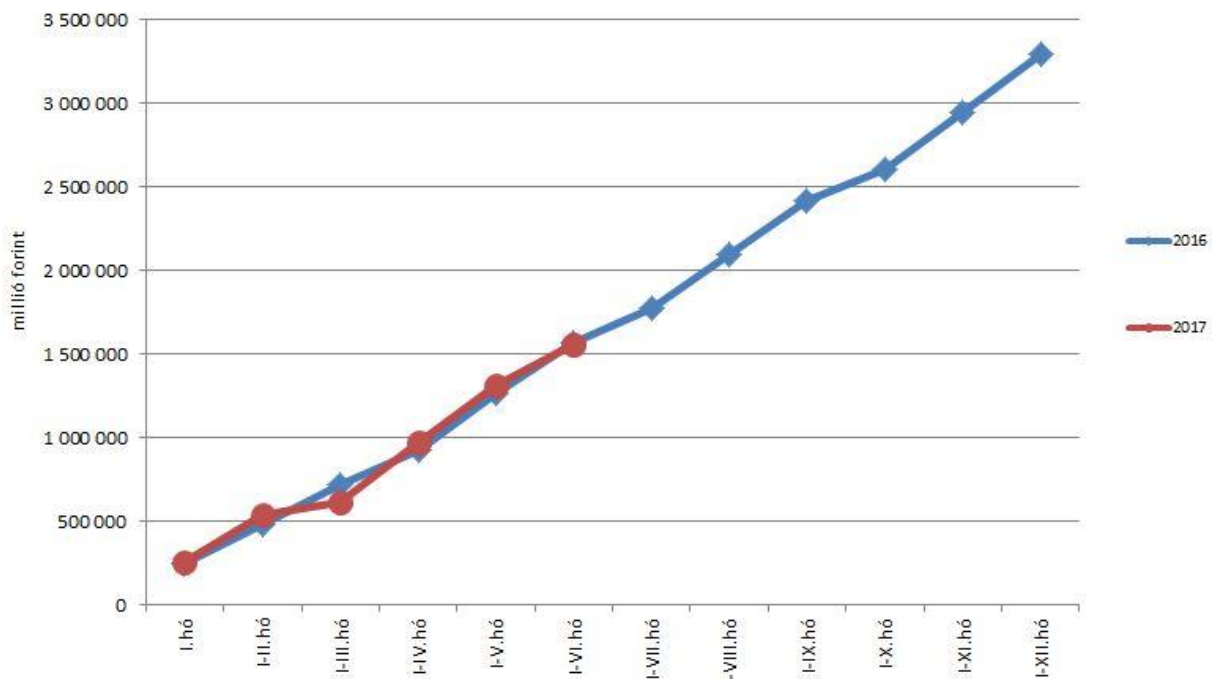
Az **egyéb központosított bevételekből** június végéig összesen 203,8 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előirányzat 46,2%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 81,6 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2016. I-VI. hó	2017. I-VI. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	35 435,8	38 444,9	3 009,1	108,5
Környezetvédelmi termékdíjak	19 781,0	25 324,9	5 543,9	128,0
Vízkeszletjárulék	6 254,8	7 897,6	1 642,8	126,3
Hulladéklerakási járulék	4 507,7	4 498,5	-9,2	99,8
Elektronikus útdíj	73 373,4	81 595,0	8 221,6	111,2
Korkedvezmény-biztosítási járulék	-4,0	1,3	5,3	
Időalapú útdíj	34 763,6	35 594,4	830,8	102,4
Bírságok	17 035,8	7 478,5	-9 557,3	43,9
Egyéb tételek összesen	2 214,8	2 932,9	718,1	132,4
Összesen	193 362,9	203 768,0	10 405,1	105,4

Az év első hat hónapjában az **általános forgalmi adóból** 1558,9 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 2,9 milliárd forinttal alacsonyabb. A bruttó általános forgalmi adó-bevételek alakulását az alábbi grafikon szemlélteti:

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-VI. hó	2017. I-VI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	2 710,7	2 949,6	238,9	108,8
Kiutalás	1 148,9	1 390,7	241,8	121,0
Egyenleg	1 561,8	1 558,9	-2,9	99,8

A befizetések növekedése a belföldi és az import utáni áfabevételnek köszönhető, melyet részben kompenzált a dohánytermékek utáni alacsonyabb befizetés. Az import utáni befizetések növekedését a forgalom bővülése magyarázza. A dohánytermékek utáni bevételek csökkenésének háttérében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. A magasabb kiutalások háttérében az adózói minősítéshez köthető kiutalási határidők változása áll.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első hat hónapjában 457,4 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 11,3 milliárd forinttal alacsonyabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedékiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-VI. hó	2017. I-VI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	268,9	291,0	22,1	108,2
Dohánygyártmány jövedéki adó	157,6	124,2	-33,4	78,8
Egyéb termék jövedéki adó	42,2	42,0	-0,2	99,6
Import jövedéki adó és energiaadó		0,2	0,2	
Jövedéki adók összesen	468,7	457,4	-11,3	97,6

A bevételek 2017. évi mérséklődését a dohánytermékek utáni bevételek csökkenése okozza, melynek háttérében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. Az üzemanyagok esetében a befizetések emelkedését az üzemanyag forgalmának növekedése mellett a rájuk vonatkozó adómérték-emelkedés magyarázza. Az egyéb termékeknél a bevételek alakulását jelentősen befolyásolta a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változások miatti készletezési hatás.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel az év első hat hónapjában 108,1 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 10,9 milliárd forinttal magasabb. A növekedés háttérében a Kincstár és a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első hat hónapjában 921,9 milliárd forint volt, amely 84,5 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti

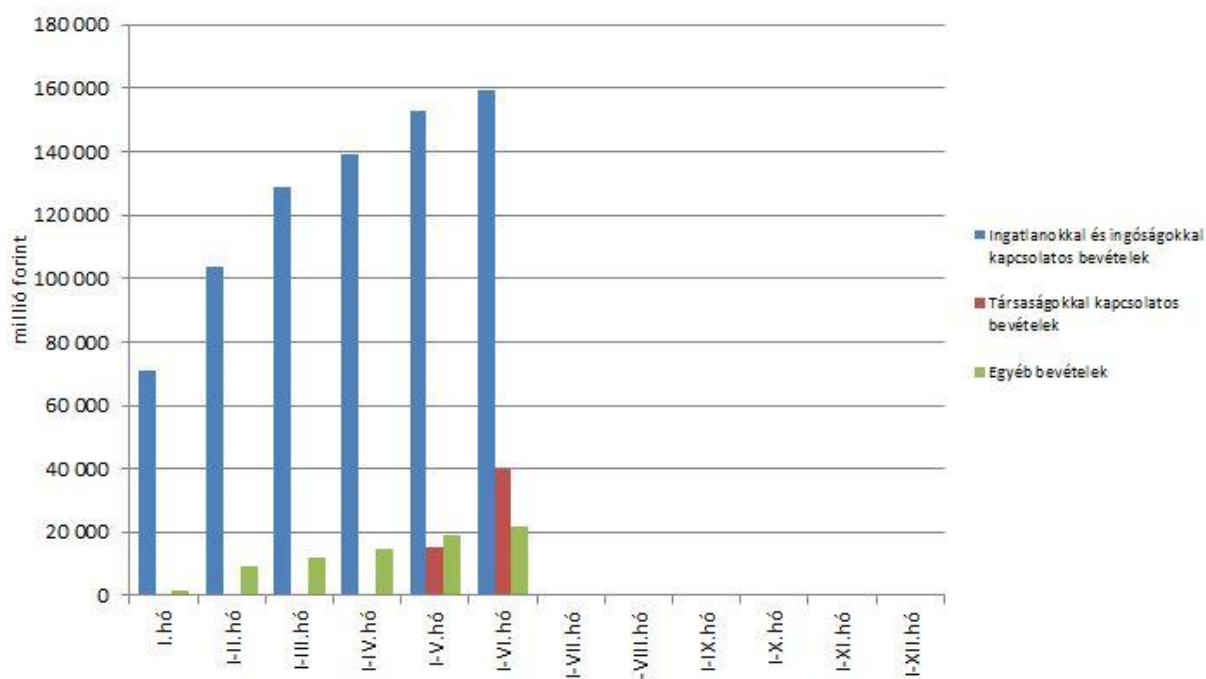
befizetésnövekedés volt. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások arányát a következő táblázat részletezi:

Személyi jövedelemadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I - VI. hó	2017. I - VI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	915,3	1 010,4	95,1	110,4
Kiutalás	77,9	88,5	10,6	113,6
Egyenleg	837,4	921,9	84,5	110,1

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** június végi összege 221,1 milliárd forint volt, melynek meghatározó tétele (144,2 milliárd forint) a termőföld-értékesítésből származott. A bevételek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2017. évben

Az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsoron belül az **„Uniós támogatások utólagos megtérítése”** sor 2017. első hathavi egyenlege nem változott, továbbra is 44,5 milliárd forint, ami a törvényi módosított előirányzat 51,3%-os teljesítését jelenti. A hónap folyamán nem történt bevétel-elszámolás a bizottsági utaláshoz kapcsolódóan.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó június végi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-VI. hó	Az alap I-VI. havi bevételein belüli aránya (%)	2017. I-VI. hó	Az alap I-VI. havi bevételein belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	1533,3	99,0	1464,2	98,9	-69,1	95,5
Egészségbiztosítási Alap	606,2	59,8	640,0	61,3	33,8	105,6
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	76,3	30,2	183,1	65,5	106,8	240,0
Összesen	2215,8		2287,3		71,5	103,2

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-VI. havi bevételeinek döntő része, 98,9%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy 27%-ról 22%-ra csökkent az adó mértéke, valamint hogy 2017-ben tovább változott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya. A Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése az előző év azonos időszakához képest 79,43%-ról 71,61%-ra módosult. Az I-VI. havi bevétel ennek következtében 69,1 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakának bevételeitől.

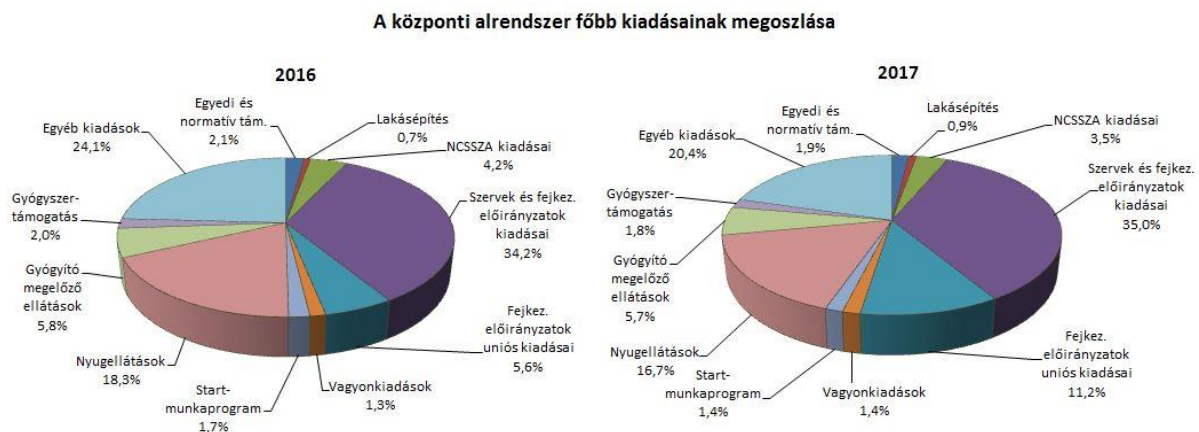
Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** (munkáltatói és biztosított egészségbiztosítási járulék) származó I-VI. havi bevétel az alap összes bevételeinek 61,3%-át tette ki. A 2017. évi folyamatokat befolyásolja a szociális hozzájárulási adó mértékének 5 százalékponttal történő csökkentése. Az év első hat hónapjában befolyt 640,0 milliárd forintból 252,2 milliárd forint a szociális hozzájárulási adóból (39,4%), 387,8 milliárd forint a biztosított egészségbiztosítási járulékból (60,6%) származott. A biztosított egészségbiztosítási járulék az előző év azonos időszakához viszonyítva 13%-kal bővült.

A szociális hozzájárulási adó **Nemzeti Foglalkoztatási Alapot** (NFA) megillető részéből I-VI. hónapokban 97,1 milliárd forint bevétele származott az NFA-nak. A fennmaradó részt az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék NFA-t megillető hányada tette ki. Ezzel szemben 2016-ban az NFA 76,3 milliárd forintot kitevő bevétele csak a járulékból származott, ugyanis az NFA – a 2016. évi költségvetési törvényt módosító 2016. évi LXXVI. törvény alapján – a szociális hozzájárulási adó 2016. július 1-jét követően megfizetett összegéből részesült először. Az NFA-t a szociális hozzájárulási adó 2017-ben megfizetett összegének 7,89%-a illeti meg, míg 2016-ban ez a rész 5,17% volt.

Az **Egészségbiztosítási Alap** összes bevételeinek 9,4%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel. 2017. I-VI. hónapjában az alapnak ebből 98,3 milliárd forint bevétele keletkezett.

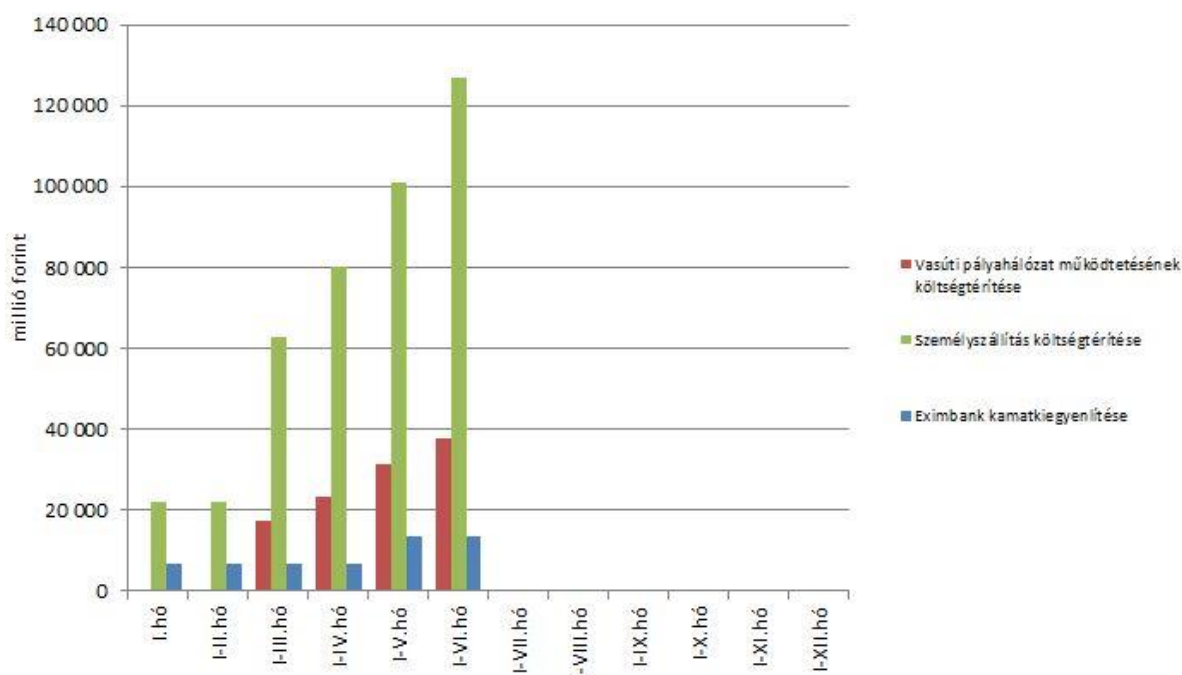
2. A FŐBB KIADÁSOK

A központi alrendszer 2017. június végi 9369,8 milliárd forint összegű kiadásai 1074,4 milliárd forinttal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában, mely elsősorban a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásainak, valamint a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásainak előző évhez viszonyított növekedésével függ össze. Emellett jelentős mértékben meghaladták a 2016. első félévi kiadásokat a lakásépítési támogatásokra, a gyógyító-megelőző ellátásokra és a nyugellátásra fordított összegek is.

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első hat hónapjában 178,4 milliárd forintot tettek ki, amely összeg nagyságrendileg megegyezik a tavalyi év azonos időszakában történt teljesítés értékével. A kiadások meghatározó tételeit a közösségi közlekedés és a vasúti pályahálózatok működtetése finanszírozását illetően közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizeti az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2017. évben

A lakásépítési támogatásokra fordított kiadások a 2017. év első félévében 84,9 milliárd forintot tettek ki, ami 42,4%-kal magasabb a 2016. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés hátterében a lakástakarék-pénztári megtakarításokat és a Családi Otthonteremtési Kedvezményt igénybe vevők létszámának növekedése áll. Ezenfelül az árfolyam és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta a kifizetéseket.

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelem pótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza.

A főbb támogatásokat a következő táblázat részletezi:

A Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Alap kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-VI. hó	2017. I-VI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	207,1	208,3	1,2	100,6
<i>Ebből:</i>				
<i> családi pótlék</i>	160,6	162,4	1,8	101,1
<i> gyermekgondozást segítő ellátás</i>	32,0	31,5	-0,5	98,4
<i> életkezdési támogatás</i>	3,5	4,0	0,5	114,3
Korhatár alatti ellátások	61,8	47,1	-14,7	76,2
<i>Ebből:</i>				
<i> korhatár előtti ellátás és balettművészeti életjáradék</i>	21,9	9,1	-12,8	41,6
<i> szolgálati járandóság</i>	39,9	38,0	-1,9	95,2
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	68,2	65,0	-3,2	95,3
<i>Ebből:</i>				
<i> járási szociális feladatok ellátása</i>	36,0	32,5	-3,5	90,3
<i> fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	17,2	17,3	0,1	100,6
<i> politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	6,8	7,5	0,7	110,3
<i> átmeneti bányászjáradék, szénjárandóság-kiegészítés, keresetkiegészítés</i>	5,4	5,3	-0,1	98,1
Különféle jogcímen adott térítések	11,5	11,8	0,3	102,6
<i>Ebből:</i>				
<i> közgyógyellátás</i>	7,9	8,2	0,3	103,8
Összesen	348,6	332,2	-16,4	95,3

A **családi támogatásokra** idén az év első felében összesen 208,3 milliárd forintot fordítottak. Tekintettel arra, hogy a családtámogatások döntő részének június havi fedezete már május végén átutalásra került a folyósító szerv részére, a június havi átutalás így csak 445,4 millió forintot tett ki. A családi támogatásokon belül jelentősen kiemelkedett a családi pótlékra kifizetett összeg. A **korhatár alatti ellátások** esetében a csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. A **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások** közül a legnagyobb összeget a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely az ápolási díj, az időskorúak járadéka, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását tartalmazza. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítésekre fordított összeg (7,5 milliárd forint) 0,7 milliárd forinttal haladta meg az előző évi kifizetést, tekintettel a XX. századi diktatúrák áldozatainak járó, politikai rehabilitációs célú nyugdíj-kiegészítésekkel kapcsolatos kormányrendeletek módosításáról szóló 28/2017. (II. 13.) kormányrendeletben előírt 60%-os emelésre. A fogyatékosági támogatás esetében – hasonlóan a családi támogatásokhoz – már májusban átutalásra került a folyósító szerv részére a június havi ellátás fedezete. Júniusban került elszámolásra a nyugdíjas bányászok szénjárandósága, így az átmeneti bányászjáradékra, szénjárandóság-kiegészítésre és keresetkiegészítésre az év I-VI. hónapjában kifizetett összeg elérte az 5,3 milliárd forintot. A **különféle jogcímen**

adott térítésekre az év első hat hónapjában kifizetett összeg az előző évi teljesítést kismértékben haladta meg. A térítéseken belül a legtöbbet, 8,2 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

A **helyi önkormányzatok** 2017. évi feladataihoz a hatályos, módosított költségvetési törvény 654,2 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2016. évi 674,3 milliárd forint törvényi módosított előirányzatnál 20,1 milliárd forinttal alacsonyabb. Az eltérés alapvető oka, hogy 2017. január 1-jétől a 3000 lakos feletti településeken működő köznevelési intézmények működtetési feladata átkerült az állami intézményfenntartóhoz, mintegy 27,3 milliárd forint értékben csökkentve ezáltal a IX. fejezet egyes támogatási előirányzatait. Ezenkívül több – jellemzően fejlesztési célú – támogatás kifutott, illetve szűnt meg, további 5,9 milliárd forinttal csökkentve a IX. fejezet támogatásait. A 2017. évi költségvetés módosításával ugyanakkor összesen 13,1 milliárd forint többlettámogatáshoz jutott az alrendszer, működési és fejlesztési célra egyaránt.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

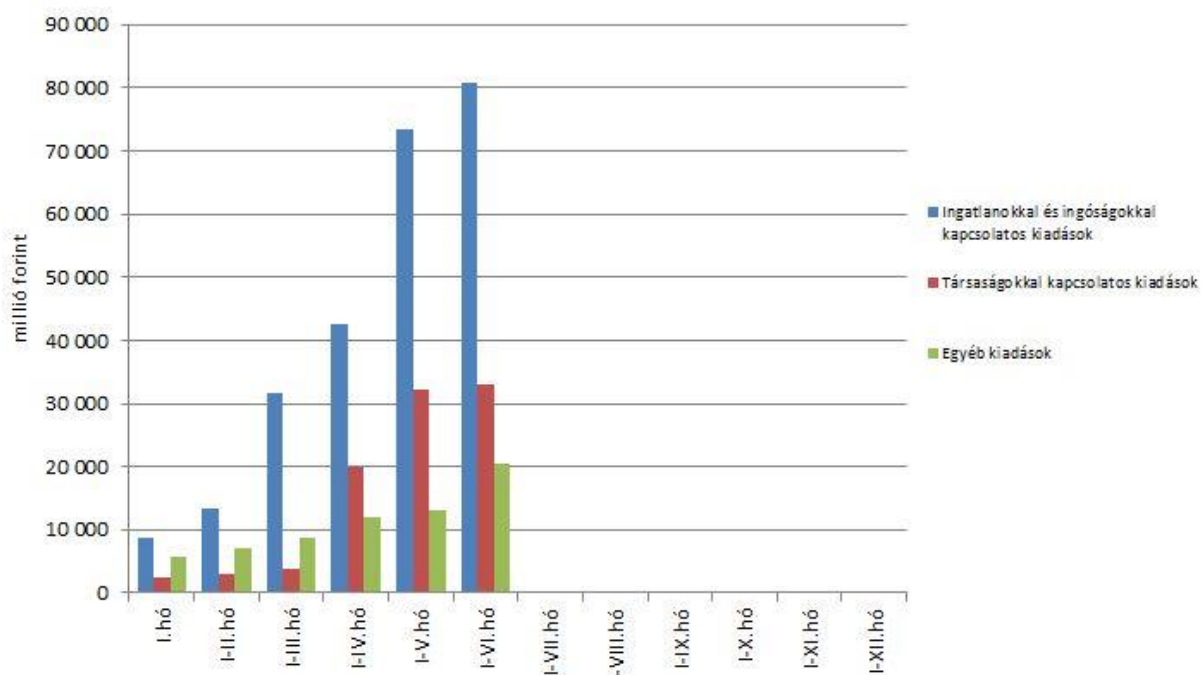
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-VI. hó	2017. I-VI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	284,6	284,7	0,1	100,0
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	77,0	77,1	0,1	100,1
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	87,4	88,2	0,8	100,9
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	102,5	101,6	-0,9	99,1
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	17,7	17,8	0,1	100,6
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	7,0	6,1	-0,9	87,1
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	3,8	2,4	-1,4	63,2
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	18,5	32,1	13,6	173,5
Összesen	313,9	325,3	11,4	103,6

A **„Hozzájárulás az EU költségvetéséhez”** mérlegsoron a 2017 első félévében teljesített összeg 131,6 milliárd forintot tett ki, ami a törvényi módosított előirányzat 46%-os teljesítését jelenti. A hozzájárulás 7,7 milliárd forinttal maradt el a 2016 első hat hónapjában teljesített összegtől.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** június végi összege 134,0 milliárd forint volt, amelyek meghatározó tételeit az ingatlanprojektek kiadásai (beleértve az ipari-park-fejlesztésre szánt forrásbiztosítást is) és az ahhoz kapcsolódó áfafizetések, illetve az állami tulajdonú társaságoknak biztosított forrásjuttatások jelentették. A vagyonszármazékok főbb tételeit a következő grafikon mutatja:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2017. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból (NFA) finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely június végéig 132,8 milliárd forintban alakult, ami az előző év azonos időszakában teljesített összegtől 7,8 milliárd forinttal maradt el. A kormányhivatalok részére kevesebb keretösszeg áll rendelkezésére, mint a múlt év azonos időszakában mind a decentralizált keret (önkormányzati közfoglalkoztatás), mind a központi keret (országos közfoglalkoztatási programok, járási startmunka mintaprogramok) tekintetében. Az előirányzatból ugyanis tavasszal 30,0 milliárd forintos, júniusban további 10,0 milliárd forintos átcsoportosítás történt az egyes munkaerőpiaci intézkedésekről szóló kormányhatározat alapján a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő belépés segítése érdekében.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 1564,2 milliárd forint, ami az éves törvényi előirányzat 49,6%-a. Az alacsonyabb időarányos kiadás oka a 2017. év első félévétől ismét érvényesülő korhatáremelés, amelynek következtében a korbetöltött öregségi nyugellátásban részesülők létszáma 30 000 főt meghaladó mértékben csökkent az első félév végére. Az I-VI. havi kifizetések tartalmazzák a 2016. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó január havi 1,6%-os nyugdíjemelés összegét. Az előző év azonos időszakához képest nyugellátásokra

45,9 milliárd forinttal (3%-kal) költött többet a költségvetés. A nyugellátási kiadásokon belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 40,7 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 7,0 milliárd forinttal több, míg a hozzátartozói ellátásokra az előző év azonos időszakában teljesítetténél kevesebb pénz került kifizetésre.

Az **Egészségbiztosítási Alap** összes kiadásának 28,4%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-VI. hó	2017. I-VI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	290,9	301,3	10,4	103,6
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantsági, rehabilitációs ellátások</i>	157,0	148,0	-9,0	94,3
<i>Gyermekgondozási díj</i>	62,5	73,5	11,0	117,6
<i>Táppénz</i>	42,4	48,0	5,6	113,2

Az ebbe a körbe tartozó rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadás már tartalmazza a januárban végrehajtott 1,6%-os ellátásemelés hatását is.

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 537,9 milliárd forint volt az év első hat hónapjában, ez 58,6 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak összege. Az eltérés oka egyrészt az, hogy a 2016. évi adat még nem tartalmazza a háziorvosi szolgálatok többlettámogatását, a tavaly ősszel megkezdett béremelés hatását, másrészt idén januárban – a vonatkozó jogszabály alapján – az intézmények kéthavi bértámogatásban részesültek.

Gyógyszertámogatásra 167,8 milliárd forintot költött az egészségbiztosítás, ez 1,1 milliárd forinttal magasabb a 2016. évi június végi összegnél. (A 2017. évi előirányzat nem tartalmazza a „Speciális beszerzésű gyógyszerkiadás” összegét, ez a „Gyógyító-megelőző ellátás” kiadásai között jelenik meg.)

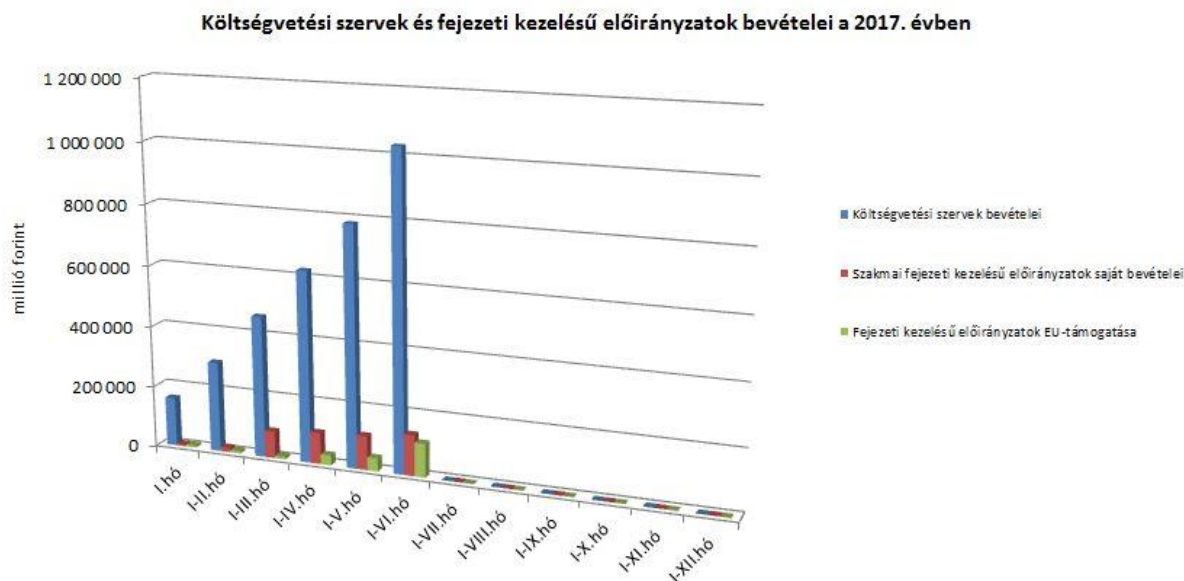
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2017 első felében a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1031,2 milliárd forintot tettek ki, mely 27,3%-kal magasabb a 2016. első havi bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 369,4 milliárd forint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás, 191,0 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, 38,6 milliárd forint jóváírás a Belügyminisztérium intézményeinél a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvénysorról, 30,8 milliárd forint jóváírás a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium intézményeinél a Belügyminisztérium „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról, valamint 12,5 milliárd forint jóváírás a megyei rendőr-főkapitányságoknál likvid pénzeszközök biztosítása céljából. A két év első félévi bevételei közötti eltérést többek között a Belügyminisztérium fejezet „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, valamint a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorokról, illetve a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevételek magyarázzák.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek összege** 2017 első hat hónapjában 134,2 milliárd forint volt, ami 71,4 milliárd forinttal haladta meg az előző évi január-június havi bevételeket. Idén 65,1 milliárd forint jóváírás történt „A 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” törvénysoron a visszaforgó pénzeszközök kötelezettségvállalással nem terhelt részének visszautalásából adódóan, valamint 35,4 milliárd forint az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára a lebonyolítási számlákról visszautalt összeg.

Az **uniós előirányzatokon** június végéig 110,2 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az éves előirányzat 7,1%-a. Az időarányostól eltérő teljesülés oka, hogy a 2016. év végén teljesített kiadásokhoz tartozó bevételek beérkezése nagyrészt az év második felében várható.

A 2017. évi június végi, együttesen közel 1276 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

A **költségvetési szervek kiadásai** 2017 első felében 2373,4 milliárd forintot tettek ki, amely 16,7%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokat. Az intézmények teljesítéséből 1407,5 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, amely 138,5 milliárd forinttal magasabb az előző évi e célú kiadásnál. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 28,7 milliárd forint kifizetése a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságánál a rendkívüli migrációs nyomás kezelésével kapcsolatban felmerült költségek fedezetére, 21,3 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatalának költségvetéséből a Honvédelmi Minisztérium Elektronikai, Logisztikai és Vagyonkezelő Zrt. részére szolgáltatások kifizetésére, 20,1 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázis részére elsősorban üzemanyag- és tárgyeszköz-beszerzésre, 15,9 milliárd forint a külképviseletek január-július havi devizaellátmányára a külképviseletek igazgatásánál, valamint 12,5 milliárd forint átutalása az Országos Rendőr-főkapitányságtól a megyei rendőr-főkapitányságok részére likvid pénzeszköz biztosítása céljából.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon belül a hazai forrásból finanszírozott kifizetések** 2017. első félévi teljesítése 903,0 milliárd forintot tett ki, amely 13%-kal haladta meg az előző év azonos időszakának kiadásait. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 178,5 milliárd forint kifizetése a normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 55,9 milliárd forint az autópálya rendelkezésre állási díj (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium), 45,3 milliárd forint kifizetése a „Közúthálózat fenntartás és működtetés” és „Útdíj rendszerek

működtetése” törvényi sorról (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium), 42,7 milliárd forint folyósítása a „2017. évi FINA Világbajnokság lebonyolításának támogatása” törvényi sorról (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium), 39,2 milliárd forint a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról (Belügyminisztérium), 32,5 milliárd forint kifizetése a „Nemzeti agrártámogatások” törvényi sorról (Földművelésügyi Minisztérium), 32,2 milliárd forint folyósítása a „Terrorrelles intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénytörvényről (Belügyminisztérium), valamint 28,9 milliárd forint kifizetése a Beruházás ösztönzési céllelőirányzat terhére (Külgazdasági és Külügyminisztérium). A két év azonos időszakának kiadásai közötti eltérést többek között a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, a „Terrorrelles intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások”, valamint a „2017. évi FINA Világbajnokság lebonyolításának támogatása” törvénytörvényről kifizetett összegek magyarázzák.

Az **uniós programok** előirányzatain 2017. június végéig összesen 1046,2 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves előirányzat 46,7%-os teljesítését jelenti. Az év során a kiadások döntő részét már az új, 2014-2020-as programozási időszak programjai adják, június hónapban 528,9 milliárd forintot. A legtöbb kiadást a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program, a Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program, valamint az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program teljesítette.

A **2017. évi június végi, együttesen közel 4323 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 552,3 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 8,4 milliárd forinttal lett alacsonyabb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-VI. hó	
	2016	2017
1. Bevétel	62,4	60,5
1.1. Forint	63,0	61,3
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	58,4	61,2
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	0,0	0,1
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	1,3	0,0
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	3,3	0,0
1.2. Deviza	-0,6	-0,8
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	-0,6	-0,8
2. Kiadás	623,1	612,8
2.1 Forint	468,3	479,5
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	11,8	15,5
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	415,5	417,6
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	40,7	46,4
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	0,3	0,0
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	0,0	0,0
2.2. Deviza	154,8	133,3
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	19,6	7,7
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	135,2	125,6
3. Kamategyenleg	560,7	552,3

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága június végéig 880,0 milliárd forinttal **növekedett** négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – nagyrészt a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 1161,5 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második – az előbbivel ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatörlesztés 103,9 milliárd forint értékben.
- **A harmadik, csökkentő hatású tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett erősödése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 41,0 milliárd forinttal csökkentette.
- **A negyedik, szintén csökkentő hatású tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat csökkentette 136,6 milliárd forint összegben.

Az előzetes adatok szerint június végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2017-ben, milliárd forint

	2016 december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2017 június		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás (%)					előzetes állomány	megoszlás (%)	
	I-VI. hónap								
1. Forint	18 430,9	72,48	5 781,1	4 619,6	0,0	1 161,5	19 592,4	74,47	1,99
1.1. Hitel	865,0	3,40	12,0	0,0	0,0	12,0	877,1	3,33	-0,07
1.1.1. Külföldi	865,0	3,40	12,0	0,0	0,0	12,0	877,1	3,33	-0,07
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	17 565,8	69,08	5 769,1	4 619,6	0,0	1 149,5	18 715,3	71,13	2,06
1.2.1. Piaci értékesítésű	17 526,7	68,92	5 769,1	4 619,6	0,0	1 149,5	18 676,1	70,98	2,06
1.2.1.1. Kötvény	11 562,4	45,47	1 400,7	1 420,6	0,0	-19,9	11 542,4	43,87	-1,60
1.2.1.2. Diszkontkincstárjegy	896,4	3,52	982,2	960,4	0,0	21,8	918,2	3,49	-0,03
1.2.1.3. Lakossági állampapír	5 067,9	19,93	3 386,2	2 238,7	0,0	1 147,6	6 215,5	23,62	3,70
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,15	0,0	0,0	0,0	0,0	39,2	0,15	-0,01
2. Deviza	6 256,5	24,60	174,2	278,1	-41,0	-144,9	6 111,6	23,23	-1,37
2.1. Hitel	1 101,6	4,33	0,0	7,9	-7,6	-15,5	1 086,1	4,13	-0,20
2.1.1. Külföldi	1 097,6	4,32	0,0	3,9	-7,6	-11,5	1 086,1	4,13	-0,19
2.1.2. Belföldi	4,0	0,02	0,0	4,0	0,0	-4,0	0,0	0,00	-0,02
2.2. Állampapír	5 154,9	20,27	174,2	270,2	-33,4	-129,4	5 025,5	19,10	-1,17
2.2.1. Külföldi	4 618,9	18,16	0,0	230,1	-29,6	-259,8	4 359,2	16,57	-1,59
2.2.2. Belföldi	536,0	2,11	174,2	40,0	-3,8	130,4	666,3	2,53	0,42
Összesen	24 687,4	97,08	5 955,3	4 897,7	-41,0	1 016,6	25 704,0	97,70	0,62
Egyéb kötelezettség	742,7	2,92	584,1	716,1	-4,6	-136,6	606,1	2,30	-0,62
MINDÖSSZESEN	25 430,0	100,00	6 539,4	5 613,8	-45,6	880,0	26 310,1	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága június végéig 144,9 milliárd forinttal 6111,6 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2016. év végi 24,6%-os szintről 23,2%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága június végéig 1161,5 milliárd forinttal nőtt, és 19 592,4 milliárd forintot ért el, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 74,5%-át. 2016 decemberében ez az arány 72,5% volt.

Június végén a lakossági állampapírok állománya 6215,5 milliárd forintot tett ki, ami 1147,6 milliárd forint növekedést jelent 2016. december vége óta. Ez döntően három tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2017. június végén 487,2 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 2008,3 milliárd forintot tett ki. 2017. április elejétől jegyezhető az új, kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír, amelynek állománya 266,4 milliárd forint volt június hó végén. Ezzel tovább bővült a lakossági ügyfelek körében egyre népszerűbb, hosszabb futamidejű állampapírok palettája. A kamatozó kincstárjegyek állománya 3452,0 milliárd forint volt június végén, ami 386,5 milliárd forinttal haladta meg az év végi állományt.

A külföldi befektetők állampapír állománya júniusban 3,5 milliárd forinttal növekedett az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 99%-a, 3307,8 milliárd forint államkötvény és 1%-a, 34,8 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje június végén 5,7 év volt, amely kismértékű növekedést jelent az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 136,6 milliárd forinttal csökkent, és június végén 606,1 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 2,3%-a.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A diszkontkincstárjegyek júniusi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,0-höz képest nem változott. A kötvényaukciókon a fedezettség az előző havi 3,4-ről 4,0-re növekedett.

A 3 hónapos diszkontkincstárjegy utolsó júniusi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest nem változott, és 0,03%-ot tett ki. A 12 hónapos kincstárjegy utolsó júniusi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,11% lett, amely 1 bázisponttal alacsonyabb a májusi értéknél.

A 3 éves kötvényaukción a hozam 9 bázisponttal 0,69%-ra csökkent az utolsó májusi aukción kialakult átlaghozamhoz viszonyítva. Az 5 éves kötvény utolsó júniusi aukcióján az átlaghozam 1,66%-ot ért el, ami 10 bázisponttal alacsonyabb az utolsó májusi aukcióhoz képest. A 10 éves kötvény 2,92%-os átlaghozama 7 bázisponttal elmaradt az utolsó májusi aukción kialakult átlaghozamtól.